

ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДТРИМКИ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ОСУШУВАНИХ ЗЕМЛЯХ

WAYS OF SUPPORTING THE INVESTMENT PROCESSES OF AGRICULTURAL ENTERPRISES ON THE DRAINED LANDS

Анастасія ЩЕРБАКОВА,
Національний університет водного
господарства та природокористування, Рівне

Anastasiya SHCHERBAKOVA,
National University of Water Management and
Nature Resources Use, Rivne

Управління інвестиційною діяльністю сільськогосподарських підприємств в умовах формування ринку земель набуває всебічної актуальності у зв'язку з такими об'єктивними чинниками, як екологізація попиту й постійне зростання цін на сільськогосподарську продукцію та сільськогосподарські землі, реформування відносин між аграрними природокористувачами та організація нових форм господарювання, необхідність регулювання водного режиму більшості сільськогосподарських земель організаціями, що здійснюють експлуатацію меліоративних систем як у зоні осушення, так і зрошення України.

Необхідність залучення інвестиційних ресурсів у водогосподарську сферу та сільськогосподарські підприємства зумовлюється гострою потребою: в оновленні матеріально-технічної та технологічної бази; в реструктуризації основних фондів; у вирішенні низки еколого-економічних питань. Це дасть можливість товаровиробникам нарощувати обсяги виробництва сільськогосподарської сировини, поліпшувати умови праці, виробляти конкурентоспроможну продукцію, підвищуючи продуктивність праці.

Наукові розробки, теоретичні та практичні підходи до управління інвестиціями у різних галузях економіки потребують постійного вдосконалення. Численні теоретичні та практичні дослідження вітчизняних вчених становлять вагомий внесок у розвиток економіки підприємств сільськогосподарського та водогосподарського профілів, зокрема в теорію управління інвестиційною діяльністю організацій, які працюють на осушуваних землях. Проте недостатньо досліджені питання підтримки інвестиційних процесів сільськогосподарських підприємств і водогосподарських організацій у сучасних законодавчо-нормативних та економічних умовах держави.

В Україні є проблема не лише дефіцитності інвестиційних ресурсів, а й нерационального їх використання. Наразі інвестиції переважно спрямовуються у сфери з високою нормою прибутковості і швидким оборотом капіталу. Обсяги фінансування, наприклад, водного господарства та АПК є незначними у порівнянні з іншими галузями (рис. 1). Також спостерігається тенденція до зменшення обсягу інвестування галузей економіки порівняно з попередніми роками. Гальмування трансформаційних процесів щодо водного господарства та АПК спричинене інтегрованістю економічних процесів з іншими галузями та значними термінами окупності більшості інноваційно-інвестиційних проєктів і програм.

Аналогічна ситуація склалася й на рівні регіонів. Так, інвестиції в сільськогосподарське виробництво в Рівненській області є не-

достатніми та не створюють умов оновлення інфраструктури й розширеного розвитку.

Сучасні тенденції розвитку водогосподарського комплексу характеризуються зниженням обсягів фінансування за всіма бюджетними програмами, від розмірів яких у свою чергу залежить ступінь реалізації державних цільових програм. Це негативно відображається на стані та можливостях модернізації виробничих комплексів водогосподарських підприємств та не створює об'єктивних умов залучення інвестицій з різних джерел.

Головними джерелами фінансування меліоративного комплексу є: державний бюджет; кошти водогосподарських організацій, отримані від виконання підрядних робіт; фінансові ресурси сільськогосподарських підприємств. Структура джерел фінансування інвестицій передбачає, що найбільшу частку становлять власні кошти організації (62%) [9].

На даний час використання меліорованих земель є непродуктивним, оскільки понад 30% їх використовуються як луки та пасовища.

Об'єктивна необхідність забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних аграрних товаровиробників, особливо на меліорованих (осушених) землях, обумовлює необхідність використання комплексних заходів державного регулювання інвестиційного потенціалу, оскільки, як показують результати дослідження таких науковців, як М. Хвесик, В. Голян, А. Рокочинський, В. Трегобчук [1; 10-13], обмежені заходи дозволили тільки забезпечити утримання використання осушуваних земель сільськогосподарського призначення на гранично допустимому рівні, уникнувши повної залежності суспільства від постачання продовольства з-за кордону.

Необхідно зазначити, що система економічних відносин, яка сформувалася на даний час, не дозволяє забезпечити водогосподарські об'єкти повноцінним фінансуванням. На міжгосподарських системах головні про-

блеми спричинені невиконанням передбачених державним бюджетом планових обсягів фінансування, на внутрішньогосподарських – відсутністю фінансових ресурсів у сільськогосподарських підприємств на обслуговування меліоративних мереж. В Україні досі не створено рівні умови господарювання для всіх суб'єктів. Фінансування одних меліоративних систем здійснюється за рахунок бюджету, а інших – лише за рахунок результатів господарської діяльності і тому спричиняє економічну дискримінацію останніх.

Характерною особливістю водогосподарських комплексів в Україні є те, що вони були і залишаються власністю держави. Тому це ускладнює процеси комерціалізації водного господарства. Однак фінансування меліорованих заходів в основному спрямовано тільки на поточні ремонти (див. табл.).

У статті розглянуто сучасний стан розвитку галузі сільськогосподарської меліорації, проаналізовано фінансування галузі. Вказано на важливість державного регулювання інвестиційних процесів в аграрній сфері, визначено основні форми державної підтримки інвестиційної діяльності на осушуваних землях. Запропоновано методичний підхід щодо розробки механізму стимулювання інвестиційної діяльності сільськогосподарських організацій на осушуваних землях, який передбачає створення нових інвестиційних та інноваційних структур, орієнтованих на обслуговування аграрних товаровиробників.

The article considers the current state of the agricultural land-reclamation, analyses financing of the branch. The article marks the importance of government regulation of investment processes in agriculture, offers the main forms of state support of investment activity on drained lands. The methodical approach for developing the mechanism of stimulating the investment activity of agricultural organizations on drained lands, which involves the creation of new investment and innovation organizations, focused on servicing agricultural producers is offered.

Таблиця. Фінансування меліоративних заходів у Рівненській області

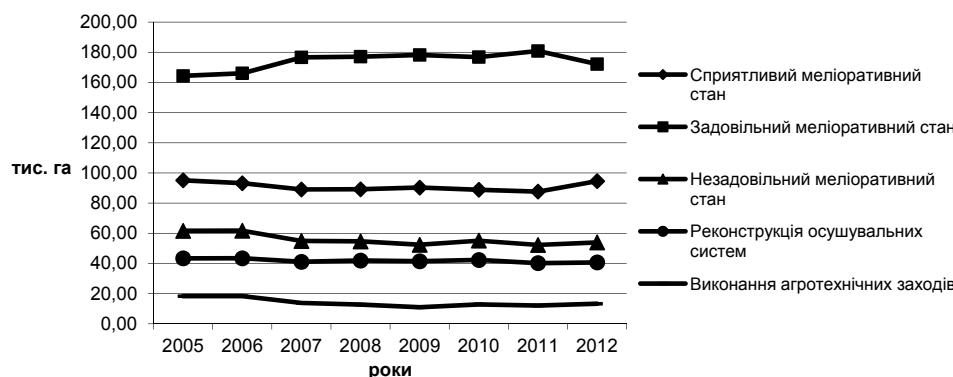
Показники	2005		2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Міжгосподарська мережа																
Капітальні ремонти	0	0	0	0	50	100	0	0	0	0	0	0	8,3	0	0	0
Поточні ремонти	348,9	100	392	96	354,9	100	282,8	94,4	494,6	14	1243,3	85	727	98,9	731,9	86
Внутрішньогосподарська мережа																
Капітальні ремонти	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Поточні ремонти	122,9	100	79,1	100	144	100	465,4	57,9	455,5	100	532,7	53	705	100	808	100

Складено автором на основі даних Державного агентства водних ресурсів України [6].

Рис. 1. Розмір інвестицій в галузі економіки за 2001-2011 роки [9]

Рис. 2. Оцінка меліоративного стану осушуваних угідь та обсяг заходів з його поліпшення в Рівненській області [6]

Як видно з даних таблиці, на капітальний ремонт як міжгосподарської, так і внутрішньогосподарської мережі в останні роки гроші не виділялися. Незважаючи на збільшення засобів на поточний ремонт, відсоток виконання ремонту не досягає 100%. Для України в цілому проведення поточного ремонту як на міжгосподарській, так і на внутрішньогосподарській мережах становить 2,2-4,1%. Кошти, що виділяються на ремонт мереж, є досить обмеженими і не можуть забезпечити повноцінне функціонування осушувальних систем. Унаслідок такого фінансування погіршується технічний стан осушуваних систем та меліоративний стан земель (рис. 2).

Сучасна система організаційно-економічних відносин у водному господарстві базується на централізації управління, незважаючи на приватну власність земельних ресурсів. У системі ринкового господарювання такі механізми є неприйнятними з огляду на невідповідність основним законам ринку. Натомість у країнах з розвинутою ринковою економікою набутий позитивний досвід управління господарськими проектами може бути використаний в Україні, а саме: застосування різних форм фінансової участі держави у водогосподарських проектах (пряме фінансування, субсидування, пільгове кредитування); пріоритетність поворотних схем державного фінансування; інтеграція землекористувачів для реалізації масштабних, технічно складних проектів.

Площа використовуваних осушуваних земель у Рівненській області та структура їх використання є нерівномірними. Так, у структурі посівних площ домінуючими є такі сільськогосподарські культури, як багаторічні трави, зернові, кукурудза, картопля. Аналіз урожайності сільськогосподарських культур на осушуваних землях Рівненської області як основного показника ефективності використання сільськогосподарських угідь свідчить про тенденцію до її зменшення для кукурудзи та багаторічних трав. Проектної урожайності в жодному із сільськогосподарських господарств досягнуто не було. Зменшення врожайності пояснюється недостатнім внесенням органічних та мінеральних добрив.

Головними об'єктивними причинами низької врожайності сільськогосподарських культур є перезволоження земель у весняний період та переосушення в літній. Це пояснюється незадовільним станом каналів (замулення, заростання провідної частини), незадовільною роботою гончарного дренажу, технічним станом гідротехнічних споруд та, що головне, – відсутністю двостороннього регулювання вологості сільськогосподарських земель. Тому, провівши системний аналіз стану і тенденцій господарювання на осушуваних землях, зроблено висновок, що інвестиції необхідно спрямовувати в комплексні водогосподарські та сільськогосподарські проекти з метою отримання проектних врожаїв та розбудови інфраструктури агропромислового виробництва.

На сучасному етапі переходу регіональних економічних систем України до ринкової моделі господарювання проблема залучення інвестицій у розвиток сільськогосподарського виробництва та становлення його конкурентоспроможності є важливим державним завданням. Саме від її успішного вирішення багато в чому залежать спрямованість і темпи економічного та соціального розвитку регіонів. Вирішення проблеми залучення інвестицій вимагають розробки та впровадження в практику спеціальних механізмів організації інвестиційної діяльності, що ефективно забезпечують залучення й цільове використання коштів.

Механізм державного регулювання інвестиційних процесів для міжрайонних управлінь водних ресурсів та сільськогосподарських підприємств різної форми власності включає систему взаємопов'язаних методів: правових, адміністративних, нормативних, організаційних, економічних, причому їх дія характеризується регіональною специфікою. У зв'язку з цим роль держави в аграрній сфері у перехідний період є вищою, ніж у розвинутих країнах, де в повній мірі вже діють ринкові механізми. Важливість регулювання інвестиційної діяльності в агросфері регіону зумовлена тим, що в умовах несформованого ринку необхідна підтримка конкурентного середовища, забезпечення ефективної інвестиційної політики, згладжування циклічних коливань, реалізація системи антикризових заходів,

запровадження механізму протекціонізму та захисту вітчизняних товаровиробників, введення правових і соціально-економічних обмежень. Підтримка сільськогосподарських підприємств, що є важливою складовою державного регулювання, особливо актуальна з огляду на більш низьку прибутковість сільського господарства порівняно з іншими галузями економіки та її функцію забезпечення продовольчої безпеки населення.

Необхідність державного регулювання інвестиційних процесів для сільськогосподарських підприємств на осушуваних землях обумовлена:

- ❑ відносно низькими доходами сільгоспвиробників, що значно звує можливістю для зростання прибутку, особливо в регіонах з несприятливими умовами для ведення сільського господарства;

- ❑ високим ступенем ризику підприємств, зайнятих у сільськогосподарському виробництві, узв'язку з великою його залежністю від погодних умов і природних явищ;

- ❑ об'єктивними факторами ринкових реформ в Україні та існуючими положеннями методик інвестування у сільськогосподарське виробництво та водогосподарську діяльність;

- ❑ недосконалістю чинного законодавства щодо розвитку й реформування таких галузей;

- ❑ високою ресурсоемістю сільськогосподарського виробництва;

- ❑ сезонністю сільського господарства, що обумовлює необхідність кредитування підприємств під майбутній врожай тощо.

Тому державне регулювання відіграє суттєву роль у загальній системі регулювання підприємницької діяльності в агросфері на осушуваних землях (рис. 3).

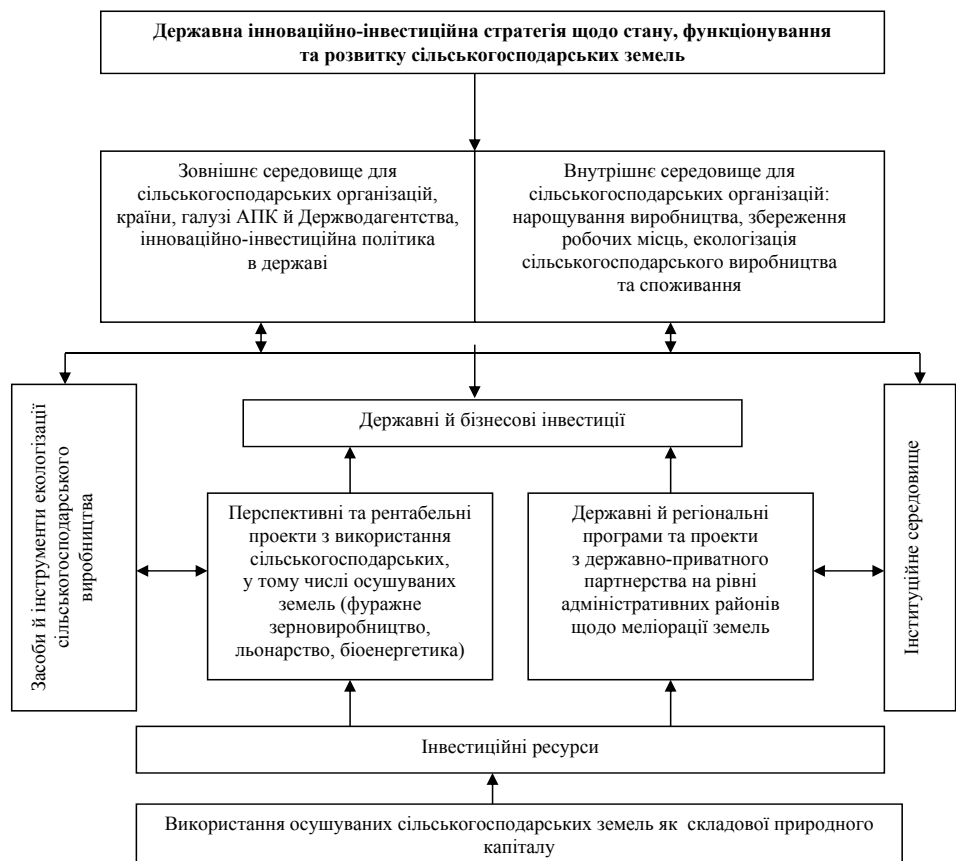
Державна підтримка як одна з форм втручання держави в дію ринкових законів з метою коригування їх впливу на кон'юнктуру ринку повинна переслідувати мету створення необхідних умов для кардинального підвищення інвестиційного потенціалу аграрних товаровиробників усіх форм господарювання. Перш за все необхідним є вироблення заходів підтримки на державному й регіональному рівнях для сільськогосподарських організацій, що працюють на меліорованих територіях, які можуть і повинні скласти основну конкурентну силу на ринку сільськогосподарської продукції та продовольства в умовах глобалізації та посилення конкурентної боротьби. Це передбачає розширення сприяння не тільки ефективно функціонуючим на сьогодні сільськогосподарським підприємствам на осушуваних землях, а й тим, які зазнають серйозних фінансово-економічних труднощів. Для вирішення цього завдання необхідні корективи концепції державної підтримки в напрямі більшої орієнтованості на прискорення

Рис. 3. Сутність державного регулювання в загальній системі інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств на осушуваних землях

Розроблено автором.

Рис. 4. Місце інвестиційної діяльності держави у системі сільськогосподарського виробництва на осушуваних землях

Розроблено автором.

матеріально-технічного й технологічного оновлення всього аграрного виробництва, більш широке застосування інноваційних технологій [2; 4; 5; 11]. Як справедливо зазначає В. В. Милосердов, уряди цивілізованих країн розуміють, що сільське господарство на меліорованих територіях неконкурентоспроможне, і тому надають всіляку допомогу, яка розглядається як обов'язковий і безумовний елемент державної політики [3, с. 17].

Місце інвестиційної діяльності держави в системі сільськогосподарського виробництва на осушуваних землях наведено на **рис. 4**. Тому важливим питанням є формування належної державної інноваційно-інвестиційної стратегії щодо стану й функціонування сільськогосподарських земель; умов зовнішнього і внутрішнього середовища; засобів та інструментів реалізації інноваційної політики на практиці; використання всіх видів інвестиційних ресурсів.

Зовнішні економічні умови господарювання можуть чинити і чинять досить суттєвий вплив на кон'юнктуру ринку сільськогосподарської продукції, що позначається на фінансово-економічному стані суб'єктів господарювання на осушуваних землях, значно обмежуючи можливості для інвестування. Саме тому сучасна концепція державної підтримки повинна містити більше інструментів, орієнтованих на підвищення інвестиційного потенціалу сільськогосподарських організацій на меліорованих територіях.

Методичний підхід до управління взаємодією водогосподарських та сільськогосподарських організацій базується на принципі Парето, згідно з яким 80% успіху (забезпечення проектної урожайності) забезпечується за рахунок реалізації 20% видів робіт із забезпечення проектної урожайності (враховуємо, що наразі використовуються найбільш потенційно родючі землі на площі меліоративних систем унаслідок рекомендацій екологічного аудиту) [7; 8]. Такі методичні підходи дозволяють отримати найбільший еколого-економічний результат в умовах дефіциту коштів в організаціях та практичної відсутності інвестування у водогосподарські проекти та сільськогосподарське виробництво.

Для підтримки інвестиційних процесів сільськогосподарських підприємств на осушуваних землях необхідним є адекватний організаційно-економічний механізм, який орієнтований на оновлення матеріально-технічної бази сільськогосподарських та водогосподарських підприємств на новій, інноваційній основі, що дозволить забезпечувати ефективне виробництво.

Методичний підхід до розробки механізму стимулювання інвестиційно-інноваційної діяльності наведено на **рис. 5**. Його ключова ідея базується на розробці нових державних галузевих програм залучення приватного капіталу в інноваційно-інвестиційний розвиток сільськогосподарських і водогосподарських організацій, які працюють на осушуваних землях.

Для підтримки інвестиційних процесів сільськогосподарських підприємств на осушуваних землях необхідно створювати інвестиційні фонди з метою державної підтримки соціально значущих державних і регіональних інвестиційних проектів. Надання державної підтримки може здійснюватися в таких формах:

- співфінансування на договірних умовах, включаючи фінансування витрат на управління інвестиційним проектом, а також фінансування розробки проектної документації;
- спрямування коштів у статутні капітали юридичних осіб;
- надання державних гарантій під інвестиційні проекти, а також інших передбачених бюджетним законодавством способів забезпечення зобов'язань. Державні гарантії надаються комерційним ор-

ганізаціям, які беруть участь в інвестиційному проекті на користь кредитних організацій, включаючи кредитні організації з іноземними інвестиціями.

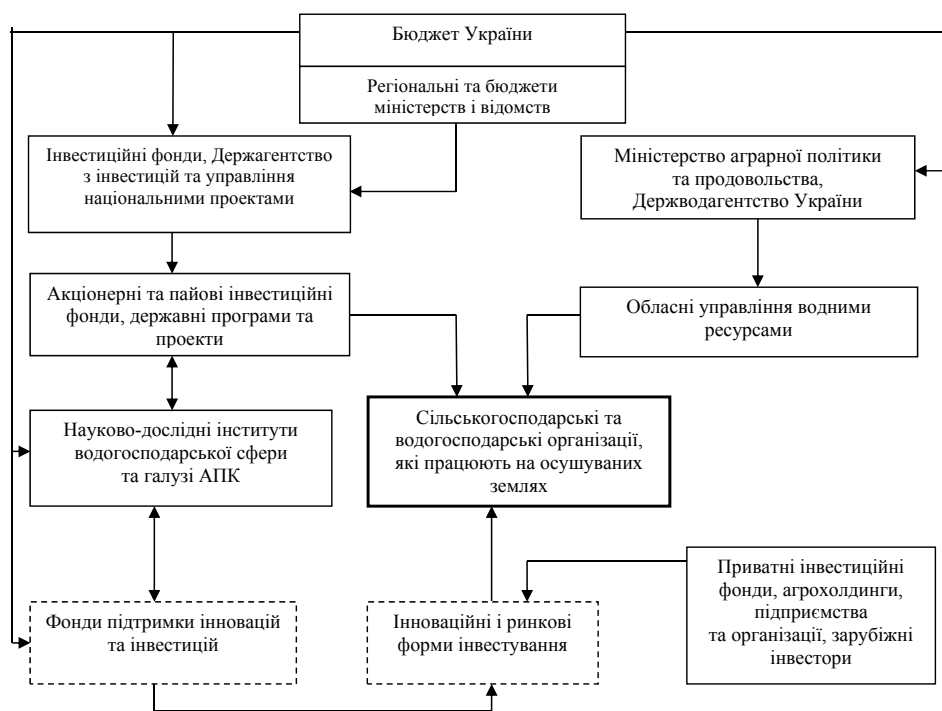
Серед даних форм підтримки великий інтерес становлять державні гарантії, розмір яких досягає 60%. Ці гарантії надаються на термін дії зобов'язань, прийнятих особою, за зобов'язаннями якої надається державна гарантія, але не більше, ніж на 5 років.

Акціонерні та пайові інвестиційні фонди функціонують як комерційні організації, орієнтовані на максимізацію прибутку, внаслідок чого сільське господарство через низьку прибутковість залишається, як правило, поза сферою їх інтересів.

Фонди підтримки інновацій та інвестицій необхідно створити з метою сприяння широкому використанню досягнень науково-технічного прогресу вітчизняними підприємствами. Даний фонд фінансуватиме фундаментальні дослідження, науково-дослідні та дослідно-конструкторські розробки, що мають загальнодержавне значення. Джерелом коштів, за рахунок яких здійснюватиметься фінансування науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, є кошти добровільних відрхувань підприємств і організацій. Слід зазначити, що галузь сільського господарства займає останнє місце в структурі фінансування науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт. Тому з метою подолання даної ситуації ми пропонуємо створити на рівні регіону інноваційні та ринкові форми інвестування. Основна мета створення цих фондів полягає у фінансуванні науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробок у сільському господарстві та водогосподарській сфері. Враховуючи відносно низьку активність різних інноваційно-орієнтованих компаній на розробку технологій в сільському господарстві регіону, фонд також може: сприяти в становленні малих інноваційних компаній; організувати співпрацю з бізнесом; сприяти становленню й розвитку малих інноваційних підприємств, орієнтованих на сільське господарство; забезпечувати інноваційними технологіями сільськогосподарське виробництво; організувати підготовку та перепідготовку кадрів; залучати інвестиції в аграрну науково-технічну сферу.

Чинне законодавство України передбачає можливість формування двох типів фондів: акціонерних і пайових. Враховуючи, що пайовий фонд не є юридичною особою, кращим типом пропонується до створення інвестиційних фондів виступає акціонерний. Незважаючи на складнощі,

Рис. 5. Методичний підхід до розробки механізму стимулювання інвестиційної діяльності сільськогосподарських організацій на осушуваних землях

----- структури і заходи, пропонувані для створення й розробки

Розроблено автором.

пов'язані з реєстрацією випуску акцій акціонерним інвестиційним фондом, він дозволяє надалі залучати кошти як на біржовому ринку, так і на позабіржовому.

Пропоновані акціонерні інвестиційні фонди формують ресурси за рахунок:

□ продажу акцій страховим компаніям, підприємствам переробки, кредитним організаціям;

□ трансфертів місцевого бюджету. Реалізується програма гарантій для приватних інвесторів, які вкладають капітал в акціонерні інвестиційні фонди. Дані гарантії служать для забезпечення інтересів приватних інвесторів і встановлюють повернення коштів, що може здійснюватися в наступних режимах при розпуску й припиненню діяльності акціонерних інвестиційних фондів: моментальне повернення здійснюється протягом 2-3-х днів у розмірі 70% від вкладених коштів; реструктуроване – кошти повертаються в розмірі повної вартості через півроку; повне – погашається основна сума боргу й відсотки, але нижче рівня прибутковості державних цінних паперів протягом півтора-двох років. Одним із варіантів може бути використання меншої ставки НБУ. Наприклад, якщо державний бюджет субсидує процентні виплати 2/3 облікової ставки НБУ, то прийняття на себе обласним бюджетом зобов'язання субсидувати 1/3 дозволить зменшити фінансове навантаження на аграрного виробника.

Таким чином, освоєння запропонованого методичного підходу до розробки механізму стимулювання інвестиційної діяльності сільськогосподарських організацій на осушуваних землях вимагає прийняття комплексу нормативно-правових положень насамперед на державному рівні для створення необхідних організаційних, економічних та фінансових умов його реалізації. У найближчій перспективі можуть застосовуватися як окремі елементи цього підходу (наприклад, державна підтримка інновацій), так і його об'єднані блоки. У цілому реалізація стратегії підтримки інвестиційних процесів сільськогосподарських підприємств на осушуваних землях орієнтована на середньострокову перспективу.

Therefore, the proposed methodical approach for developing the mechanism of stimulating the investment activity of agricultural organizations on drained lands requires the adoption of complex legal provisions, especially at the state level to create necessary institutional,

economic and financial conditions of its implementation. In the near future, we will be able to use as separate elements of this approach (for example, state support for innovation), so its united blocks. In general, the implementation strategy of supporting the investment processes of agricultural enterprises on the drained lands is oriented to the medium term.

ЛІТЕРАТУРА

1. Голян В. А. Ринкова трансформація регіональних водогосподарських комплексів: еколого-економічні аспекти / В. А. Голян, Б. В. Самойленко // Екологічний менеджмент у загальній системі управління: збірник тез доповідей Одинадцятій щорічній Всеукраїнській науковій конференції, Суми, 20-21 квітня 2011 року / Відп. за вип. О. М. Теліженко. – Суми: СумДУ, 2011. – Ч. 1. – С. 70-73.
2. Закон України «Про затвердження Загальнодержавної цільової програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро на період до 2021 року» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4836-17>.
3. Милосердов В. В. Аграрная политика России – XX век. / В. В. Милосердов, К. В. Милосердов. – М.: ФГУП «ВО Минсельхоза России», 2003. – 504 с.
4. Постанова КМУ «Про затвердження Державної програми активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/187-2013-п>.
5. Постанова КМУ «Про затвердження Державної цільової програми розвитку українського села на період до 2015 року» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1158-2007-п>.
6. Річний звіт Рівненського обласного управління водного господарства за 2010 рік. Державне водне Агентство України. – Рівне, 2011.
7. Скрипчук П. М. Оцінка екологічної безпеки осушуваних сільськогосподарських земель: [монографія] / П. М. Скрипчук, О. І. Бондар, В. В. Рибак, Л. А. Матвійчук. – Рівне: НУВГП, 2009. – 334 с.
8. Скрипчук П. М. Екологические аудит и сертификация сельскохозяйственных земель: экономические аспекты и практический опыт реализации / Методы решения экологических проблем: [монографія] / под ред. д.э.н. проф. Л. Г. Мельника, к.э.н. Е. В. Шкарпы. – Суми: Изд-во СумГУ, 2010. – Вып. 3. – С. 407-421.
9. Статистичний щорічник України за 2011 рік / за ред. О.Г. Осауленка. – Держкомстат України. – К.: ТОВ «Август Трейд», 2012 р. – 559 с.
10. Трегубчук В. М. Економічний розвиток України: інституціональне та ресурсне забезпечення: [монографія] / Трегубчук В. М., Алімов О. М., Даниленко А. І. та ін. – К.: Об'єднаний інститут економіки НАН України, 2005. – 540 с.
11. Фроленкова Н. А. Еколого-економічне оцінювання в управлінні меліоративними проектами [монографія] / Фроленкова Н. А., Кожушко Л. Ф., Рокочинський А. М. – Рівне: НУВГП, 2007. – 257 с.
12. Хвесик М. А. Інституціональна модель природокористування в умовах глобальних викликів: [монографія] / М. А. Хвесик, В. А. Голян. – К.: Кондор, 2007. – 480 с.
13. Хвесик М. А., Голян В. А., Хвесик Ю. М. Інституціональне середовище сталого водокористування в умовах ринкових відносин: національні та регіональні виміри: [монографія]. – К.: Книжкове вид-во НАУ, 2005. – 180 с.

UKRAINIAN JOURNAL «ЕКОНОМІСТ»

Український журнал
«ЕКОНОМІСТ»
з 2011 року
представлений
у міжнародній економічній
наукометричній
базі RePEc.

У зв'язку
з розширенням
розміщення публікацій
в RePEc з 2013 року
змінюються вимоги
до змісту статей.
Уважно слідкуйте
за інформацією в наступних
номерах журналу і на сайті
<http://ua-ekonomist.com>